

FILMHANDLEDNING

DEN
HEMLIGHETSFULLA
TRÄDGÅRDEN

En filmhandledning utgiven av Svenska Filminstitutet.
Filmen distribueras av Warner Bros, Box 9503, 102 74 Stockholm. Telefon 08-658 10 50.

Den hemlighetsfulla trädgården

Filmhandledning av Marja Seilola

Den här handledningen vänder sig till dig som ska se och diskutera filmen *Den hemlighetsfulla trädgården* tillsammans med en grupp elever från årskurs 3 och uppåt. Inled gärna samtalet med en stunds personlig eftertanke. Uppmuntra eleverna att samla tankarna kring en central scen i filmen som gjort starkt intryck på dem. Be dem fundera över varför de valde just den scenen. Var det något i filmen som var svårt att förstå? Att ägna några minuter åt denna personliga förberedelse gör att alla i gruppen lättare kan ta aktiv del i samtalet.

Filmens handling

Tioåriga Mary Lennox bor med sina föräldrar i sekelskiftets Indien, där hennes pappa är engelsk kolonialmilitär. Familjen lever ett tryggt överklassliv, men Mary känner sig ensam. Marys mamma är mer intresserad av societetslivet, än av sin dotter. Mestadels är det tjänstefolket som helt och hållet får ta hand om henne. Vid en jordbävning dör båda föräldrarna och Mary skickas till sin ingifte morbror, Mr. Craven, som bor i England och som blivit hennes förmyndare.

På Misselthwaite Manor, som morbroderns slott i Yorkshire heter, är det husfrun Mrs. Medlock som styr och ställer när Mr. Craven är borta på sina ständiga långresor. Mary får mat, kläder och ett eget rum, men förbjuds "gå runt i slottet och snoka", som Mrs. Medlock uttrycker det. Men Mary är nyfiken. Av en händelse får hon reda på att Mr. Craven låtit stänga en trädgård i slottsparken tio år tidigare för att hans fru dött där. Mary hittar en nyckel som passar till en port i den mur som omger trädgården. I hemlighet besöker hon trädgården där hon börjar så frön och plantera blommor tillsammans med bondpojken Dickon som kan allt om växter och djur. Så småningom får barnen trädgården att blomma i all sin prakt.

Efterhand kommer Mary underfund med slottets stora hemlighet; att hennes jämnåriga kusin Colin finns gömd i ett av rummen på slottet. Efter sin hustrus död har Mr. Craven i en missriktad välvilja utsatt Colin för en överbeskyddande behandling som i det närmaste förlamat sonen. Colin har sedan barnsben blivit inbillad att han är döende i en livshotande sjukdom. Mrs. Medlock har tagit till uppgift att skydda honom från infektioner, utomhusluft och andra människor. Colin ligger mestadels nedbäddad i sin säng och ingen tror att han någonsin ska kunna resa sig på egna ben.

Barnen börjar i smyg umgås med varandra och Mary inviger Colin i trädgårdens hemlighet. Colin kräver att få gå ut med Mary i sin rullstol och snart vistas de tre barnen i trädgården hela dagarna. Colin blir friskare och starkare och lär sig också att gå. På resa, långt hemifrån, får Mr. Craven genom en dröm en plötslig ingivelse att han ska åka hem till sin son. Mr. Craven reser hem och överraskas i trädgården av Colin som både kan gå och springa.

En berättelse om ensamma barn

Mary berättar i början av filmen: "Jag grät aldrig. Mina föräldrar ville inte ha mig. Mamma gick på bal och pappa var upptagen av sina militära övningar." Man kan tänka sig att Mary kände sig minst lika ensam och övergiven medan föräldrarna levde, som efter deras död. I filmen skildras dessa tio år av ensamhet genom några få scener. Familjens yttre rikedom speglas med glimtar från festligheter, dans och resor i bärstol. Vi anar ytterst exklusiva inredningar och kläder av fina tyger med spets och pärlor. Marys inre sorg och längtan, som meddelas via hennes egna ord, utgör en slående kontrast till överflödet och skönheten i miljön. På avstånd betraktar Mary sin efterlängtade men onåbara mamma. När tjänarna klär på Mary står hon orörlig som en docka. Det finns ingenting glädjefullt eller barnsligt spontant i hennes väsen.

På båten till England blir Mary hånad av de andra barnen som "den fina Miss Mary". I Liverpools hamn blir hon skyfflad åt sidan i väntan på att bli hämtad. Efter mötet med Mrs. Medlock upptäcker Mary snabbt att hon inte heller på Misselthwaite kan vänta sig något av de vuxna. Hon måste klara sig själv. Den enda som ser henne och hjälper henne är tjänsteflickan Martha.

Till en början bryr sig Mary bara om sig själv. Hon är högfärdig och otrevlig. Ingen har någonsin brytt sig om henne, i annat avseende än att hon blivit bortskämd av sina föräldrar och upppassad av tjänstefolket. Men när hennes nyfikenhet för henne ut till den hemlighetsfulla trädgården börjar Mary själv förändras. Hon vill få trädgården att blomma, och Dickon visar hur man planterar och vattnar. En förtroendefull vänskap byggs upp mellan Mary och Dickon. När Mary sedan möter Colin är hon redan en mer mogen person. Mary ser hos Colin det bortskämda barn hon själv varit tidigare. Samtidigt kan hon bättre än någon annan förstå Colins saknad efter sina föräldrar. Detta understryks i filmen genom att Mary drömmer mardrömmen om sin mamma, precis innan hon möter Colin för första gången. I drömmen är Mary en liten flicka som överges av sin mamma i trädgården. Mary börjar gråta och hennes snyftanden blandas med Colins gråt som Mary hör när hon vaknar. Bland det första Mary och Colin sedan säger till varandra är: "Min mamma är död."

Colin kan tänkas känna en oförtjänt skuld för sin mammas död eftersom hans far betar sig som han gör; gräver ned sig i självömkan och svartsyn. Colin tror till och med att fadern avskyr hans utseende för att han inte är lik sin mamma. Colin har således blivit förnekad all kärlek och kan följdaktligen inte heller ge någon. Den enda starka känsla han har kvar är ilskan som bryter ut då och då.

När dessa två, från början olyckliga barn, träffas hjälper de varandra att förstå hur ensamma de varit och hur de vuxna manipulerat och förtryckt dem. Mary, som blir självständig fortare än Colin, lockar honom att börja ett nytt liv. En stark drivkraft för dem båda är att så mycket som möjligt ska hållas hemligt för de vuxna.

Hur skulle ni förklara att Mary inte grät förut, men att hon lärde sig att gråta? Beskriv Mary som vi möter henne i början av filmen och diskutera på vilket sätt hon förändras. Tänk både på utseendet och egenskaper. Beskriv Dickons utveckling på samma sätt. Finns det andra i filmen som också förändras: Mr. Craven? Mrs. Medlock?

Diskutera Marys relation till Dickon och Colin. På vilket sätt har var och en glädje av de andra två? Vem hjälper vem? På vilket sätt? Varför tror ni att tjänsteflickan Martha och hennes bror Dickon är så hjälpsamma mot Mary och Colin? Hur märks det att Martha, Dickon och trädgårdsmästaren Ben inte tillhör samma samhällsklass som Mary och Colin? Vilken status har Mrs. Medlock? Varför är hon så elak mot Mary?

Diskutera hur upptagna och själviska vuxna beter sig. Varför bryr sig Marys föräldrar inte om sin dotter? Varför bryr sig Colins far inte om sin son? Vad har de vuxna för motiv att inte bry sig om? På vilket sätt kan man som barn opponera sig mot de vuxna och göra sig synlig? Hur gör Mary?

Trädgården som symbol för livet

Den hemlighetsfulla trädgården är en berättelse om hur en flickas kärlek och omsorger väcker liv i en till synes förvinnad och ofruktbar trädgård. Historien kan ses som en symbolisk berättelse om kampen mellan leda och livslust också i det mänskliga livet. Båda sidor finns representerade såväl i personer som miljöer. Marys föräldrar hör till de självupptagna vuxna som av olika anledningar inte hade någon kärlek att ge sitt barn. Detta har påverkat Mary och gjort henne till en ogin och misstänksam person. Mr. Cravens stora sorg över sin hustrus död har resulterat i en livsförnekelse som även överförs till Colin. Det dystra slottet med dess kalla, ofruktsamma trädgård blir därför en symbol för flera av huvudpersonernas själstillstånd. Mrs. Medlock styrs av sin ambition att upprätthålla den rådande ordningen på slottet. Hon är nitiskt upptagen av Colins fysiska hälsa och på grund av husläkarens värdelösa råd lyckas hon nästan döda sin patient. För henne blir Mary ett störande element och en farlig person eftersom Mary vägrar anpassa sig till slottets regler.

I filmen är det tjänsteflickan Martha som sätter igång förändringen hos Mary då hon börjar kittla Mary när hon klär henne. Med denna gest visar Martha att hon inte ser Mary som ett dött objekt, en docka som ska kläs, utan som en levande person av kött och blod att leka och skoja med. Det är också Martha som får träda in som förmedlare mellan de bortglömda barnen och den livskraft som finns att hämta i naturen. Tjänsteflickan Martha vet vilken betydelse frisk luft, solsken och fysisk ansträngning har för kropp och själ och det är hon som ser till att Mary kommer ut och träffar Dickon och trädgårdsmästaren Ben. Genom dem blir Mary presenterad för den lilla rödhaken som sedan visar henne vägen till den hemlighetsfulla trädgården - en plats som symboliskt skulle kunna representera Marys inre.

Trädgården kan ses som en bild av alla de möjligheter som varje människa bär inom sig. Trädgården är gömd bakom en hög mur med en låst dörr, precis som varje människa i sitt inre har ett hemligt rum för privata tankar och

känslor. När Mary träder in i trädgården för första gången är hon rädd. Stämningen är kuslig. De taggiga grenarna känns ovänliga. Vinden kastar runt döda löv och vattnet i dammen ser kallt ut. Men det behövs bara en enda liten grön planta för att väcka hoppet hos Mary. Hon ser trädgårdens möjligheter. Mary börjar vårda trädgården och precis som blommorna börjar slå ut, en efter en, finner Mary nya känslor inom sig: glädje, kärlek och medkänsla.

Naturligtvis kan olika företeelser ha olika symboliska betydelser. Man kan t.ex. tänka sig trädgården som en sexuell metafor, någonting som en pojke och en flicka undersöker tillsammans utan de vuxnas inblandning.

Vad är det i trädgården som fascinerar Mary? Fundera över varför det var så viktigt för Mary, Dickon och Colin att de vuxna inte fick veta något om trädgården.

Beskriva era intryck av slottet och trädgården. Hur såg de olika rummen ut: Marys, Colins och Mr Cravens? Vilka färger, vilket ljus och vilka föremål la ni märke till i de olika rummen? Hur samspelar årstidernas växlingar i trädgården med utvecklingen hos filmens personer?

Lek med tanken att trädgården är en symbol för alla de möjligheter som varje människa bär inom sig. Fundera över hur vi som människor bör värna och vårda varandra för att bibehålla det friska och levande inom oss.

Bok och film

Filmens *Den hemlighetsfulla trädgården* bygger på en roman av författarinnan Frances Hodgson Burnett. För filmen svarar regissören Agnieszka Holland. Filmen är bokens berättelse relativt trogen, men i filmen har barnen gjorts en aning mer aktiva och självständiga och på det sättet mer moderna än i boken.

Det som framförallt innebär ett problem då man förvandlar en bok till film är att gestalta personerna så att man får inblick i deras inre värld. I en bok är det lätt att låta läsaren ta del av personernas tankar och funderingar. Också på film förekommer ibland avsnitt där vi får lyssna till huvudpersonernas inre monolog. Filmens styrka är framförallt den rörliga bilden. Fördelen med film är att man mycket konkret kan beskriva olika rum och miljöer. Ofta används just miljön, kläder och rekvisita för att understryka egenskaper hos filmens huvudpersoner. Vi behöver t.ex. bara se några få bilder av slottets interiörer för att förstå vad det är för människor som bor där.

Också filmens sätt att skildra trädgården är väsensskilt från en litterär beskrivning. Blommorna slår ut inför våra ögon samtidigt som den känslöförhöjande musiken följer med i stämningen. Upplevelsen är stark och omedelbar, något komisk till en början, men lustfylld och härlig. Dessa scener har kunnat iscensättas tack vare filmens möjlighet till trickfilmning.

Läs gärna romanen som ligger till grund för filmen och fundera över vad som skiljer bok och film. Diskutera likheter och olikheter. I det följande avsnittet hänvisas till Cilla Johnsons svenska översättning av *Den hemliga trädgården*, utgiven av Bonnier Carlsen Bokförlag, 1994.

Bok och film är två olika sätt att berätta. I en text kan

man lätt växla mellan skilda tidsplan och berättarperspektiv. Man kan t.ex. plötsligt beskriva händelserna med rödhakens ögon. Läs avsnittet där rödhaken iaktar hur Colin lämnar rullstolen för att lära sig gå (sidorna 208-210). Vilka är romanens specifika kvalitéer? Fundera över hur en scen måste vara formulerad för att bli begriplig på film. Vilka detaljer i romanens skildring av Colins promenad i trädgården är svåra att gestalta på film?

- Läs de sista sidorna i boken där Colin möter sin far (sidorna 232-234) och jämför med filmens slut. Vad skiljer de båda versionerna åt? Vilka dimensioner har filmskaparen velat tillföra skildringen av mötet mellan Colin och hans far?

Mer att läsa

Frances Hodgson Burnetts bok som ligger till grund för filmen *Den hemliga trädgården* utkom på svenska första gången 1912 på Fahlcrantz förlag. Under årens lopp har den utgivits i ett flertal nya upplagor. 1960 utgavs en svensk översättning på Bonniers förlag under titeln *Den hemliga trädgården*. För översättningen svarade Cilla Johnson och utgåvan illustrerades av Martin Lamm. Våren 1994 ger Bonnier Carlsen Bokförlag ut ett nytryck av Cilla Johnsons översättning från 1960, också denna gång med titeln *Den hemliga trädgården*.

I samband med lanseringen av filmen *Den hemlighetsfulla trädgården* utger Richters bokförlag en amerikansk version av filmens berättelse från 1993, baserad på Caroline Thompsons manuskript till Agnieszka Hollands film i en bearbetning av M.J. Carr. Denna filmsaga är illustrerad med bilder ur filmen och bär samma titel som filmen. För den svenska översättningen svarar Sabina Cleman.

För den som söker stoff till en diskussion om hur bok blir film rekommenderas skriften *Inte bara Emil* (Filmintitutet, 1991), en samling artiklar som från olika håll belyser frågor kring filmad barn- och ungdomslitteratur.

Författaren Frances Hodgson Burnett

Frances Eliza Hodgson föddes 1849 i Manchester i England. När hon var 16 år emigerade hon med fyra syskon och sin mamma, som var änka, till USA där de bosatte sig utanför Knoxville i Tennessee. Vid 18 års ålder började hon skriva noveller för olika tidsskrifter. Under sin karriär skrev hon mer än 50 böcker, både för barn och vuxna.

Som romanförfattare slog hon igenom med romanen *That Lass o' Lowrie's* (1877), men det stora genombrottet kom 1886 med barnboken *Lille lorden* (*Little Lord Fauntleroy*). Flera av hennes böcker dramatiserades, och romanen *Sarah Crewe* (1888) är mest känd under sin pjästitel *A Little Princess*. *Den hemliga trädgården* publicerades första gången 1911 och har sedan ständigt tryckts i nya upplagor. Frances Hodgson Burnett avled 1924 i New York.

Regi: Agnieszka Holland

Agnieszka Holland är född i Warszawa 1948. Hon är dotter till två journalister. Fadern Henryk Holland, som var av judisk börd, omkom 1961 under oklara omständigheter efter ett förhör med den hemliga polisen. Den antisemitiska vågen i Polen var stark under 1960-talet och det var omöjligt för Agnieszka Holland att bli antagen vid film-

skolan i Lodz. Istället sökte hon sig till filmskolan FAMU i Prag, Tjeckoslovakien, där hon antogs 1966. Holland deltog aktivt i demonstrationerna under pragvåren 1968. I början av 1970-talet återvände hon till Polen där hon fick arbete som manusförfattare. Hon har skrivit manus till sju av regissören Andrzej Wajdas filmer.

Agnieszka Hollands långfilmsdebuterade med *Befrielsen* (1978). När Polen drabbades av undantagstillstånd i december 1981 befann sig Agnieszka Holland på filmfestival i Sverige. Hon fick rådet att inte återvända hem, utan bosatte sig i Paris där hon fortfarande lever, även om hon numera är välkommen också i sitt hemland Polen. 1990 fick Holland sitt internationella genombrott med den i Tyskland inspelade *Europa Europa*. På svenska biografier har vi härom året kunnat se hennes film *Oliver Oliver* (1991).

Produktionsuppgifter

Regi - Agnieszka Holland
Produktion - American Zoetrope för Warner Bros, USA 1993
Verkställande producent - Francis Ford Coppola
Producenter - Fred Fuchs, Fred Roos, Tom Luddy
Manuskript - Caroline Thompson,
efter en roman av Frances Hodgson Burnett
Foto - Roger Deakins
Klippning - Isabelle Lorente
Originalmusik - Zbigniew Preisner
Kostym - Marit Allen
Scenografi - Stuart Craig
Rollbesättning: Karen Lindsay-Stewart

I rollerna

Mary Lennox - Kate Maberly
Colin Craven - Heydon Prowse
Dickon - Andrew Knott
Mrs. Medlock - Maggie Smith
Martha - Laura Crossley
Lord Craven - John Lynch
Ben Weatherstaff, trädgårdsmästare - Walter Sparrow
Marys mor/Lilias Craven - Iréne Jacob
Tjänstemannen - Frank Baker
Kokerskan - Valerie Hill
Betty Butterworth - Andrea Pickering
Will - Peter Moreton
John - Arthur Spreckley

Tekniska uppgifter

Originaltitel - The Secret Garden
Speltid - 102 minuter
Längd - 2.780 meter (35 mm)
Bildformat - Vidfilm (1:1:85)
Ljudsystem - Dolby Stereo A
Censur - Tillåten från 7 år
Översättning - Jennifer Warrender
Svensk premiär - 25.3 1994

Distribution

Warner Bros. Sweden AB,
Box 9503,
102 74 Stockholm
Telefon 08-658 10 50
Telefax 08-658 64 82

Denna filmhandledning är utgiven av Svenska Filminstitutet, Box 27126, 102 52 Stockholm.

Redaktör: *Klas Viklund/Susann Jonsson.*

Handledningen är fri för kopiering. Ytterligare filmhandledningar översändes mot porto och expeditionsavgift. Till vissa av de filmhandledningar som utges av Filminstitutet produceras även studiekassetter med citat ur den film som analyseras.

En förteckning över hittills utgivna filmhandledningar och studiekassetter kan rekvireras.

heten och högtidligheten i Ägg. Om det hade funnits en enda människa i denna trädgård som inte i sitt allra innersta hade vetat att om ett ÄGG rövdades bort eller skadades, så skulle hela världen virvla runt och störta genom rymden och krossas och gå under — om det fanns så mycket som någon enda som inte kände det och rättade sig efter det, så skulle det inte ha kunnat finnas någon lyckta ens i denna gyllene värld. Men alla visste det och rödhakesångaren och hans maka visste att de visste det.

I början bevakade rödhakesångaren Mary och Colin skarpt och ängsligt. Av någon mystisk anledning visste han att han inte behövde beakta Dickon. Så fort han hade fäst sin dagglara svarta blick på Dickon, visste han att han inte var någon främling, utan ett slags rödhakesångare utan näbb och fjädrar. Han kunde tala rödhakedialekt (som inte alls får förväxlas med något annat språk). Att tala rödhakiska med en rödhakesångare, är som att tala franska med en fransman. Dickon talade det alltid med rödhakesångaren, så det spelade ingen roll hur han talade med människor. Rödhaken ansåg att han talade rotväliska med dem för att de inte var tillräckligt intelligenta för att förstå beklädd språk. Hans rörelser var också rödhakiska. De skrämde en aldrig genom att vara så snabba att de verkade farliga eller hotfulla. Vilken fågel som helst kunde förstå Dickon, så hans närvaro var inte ens störande.

Men i början var det tydligen nödvändigt att vara på sin vakt mot de båda andra. För det första så kom inte den där gossevarselen till trädgården på sina ben. Han sköts i en sak med hjul, och skinn av vilda djur hade kastats över honom. Redan detta var misstänkt. När han sedan började resa på sig och gå omkring, så gjorde han det på ett konstigt, ovanligt sätt, och de andra måste hjälpa honom. Rödhakesångaren brukade gömma sig i en buske och oroligt se på med huvudet på sned. Han trodde att de långsamma rörelserna betydde att han tog sats för språng, så där som kattor gör. När kattor tar sats, så kryper de mycket långsamt över marken. Rödhakesångaren diskuterade de saken ingående med sin maka i några dagar, men sen beslöth han

att lämna ämnet för att hennes fasa var så stor att han fruktade att det kunde skada äggen.

När pojken började gå själv och rentav röra sig snabbare, var det en orhörd lättnad. Men länge — åtminstone tyckte rödhaken att det var länge — var han en källa till lite oro. Han bar sig inte åt som andra människor. Han var tydligen mycket förtjust i att gå, men han hade ett oroväckande sätt att sätta sig eller lägga sig ner ett slag, för att sedan resa sig och börja på nytt.

En dag erinrade sig rödhakesångaren, att när hans föräldrar hade lärt honom att flyga, så hade han själv burit sig åt ungefär på det sättet. Han hade flugit ett par meter, och sen fått lov att vila. Så det gick upp för honom att pojken höll på att lära sig flyga — eller rättare sagt att gå. Han talade om det för sin maka, och när han sade att Äggen förmodligen skulle bära sig åt på samma sätt när de lärde sig flyga så blev hon rentav ivrigt intresserad och hade mycket nöje av att titta på pojken över bokanten — fast hon alltid tänkte att Äggen skulle bli mycket duktigare och läraaktigare. Men så sade hon belåtet att människor alltid var klumpigare och långsammare än Äggs och att de flesta tydligen inte lärde sig flyga alls. Man brukar aldrig träffa dem i luften eller i trädtopparna.

Om en tid började pojken röra sig som de andra, men alla tre barnen uppträdde mycket konstigt ibland. De stod under träden och rörde armar och ben och huvud på ett sätt som varken var gå eller springa eller sätta sig. De brukade gå igenom de här rörelserna varje dag, och rödhakesångaren kunde aldrig förklara för sin maka vad de hade för sig. Han kunde bara säga att han var säker på att Äggen aldrig skulle bära sig åt på det viset, men då pojken som talade rödhakiska så flytande var med om det, så kunde man vara säker på att det åtminstone inte var farligt. Varken rödhaken eller hans maka hade förstås hört talas om brottaren Bob Haworth och hans gymnastik som skulle lå musklerna att svälla. Rödhakesångare är inte som människor; deras muskler övas ända från början, och utvecklas alltså naturligt. Om man är tvungen att flyga omkring var gång man vill

ha ett mål mat, så hinner musklerna inte förtvina.

När pojken väl gick och sprang omkring och grävde och rensade som de andra, föll stor frid och belåtenhet över boet. Oron för Äggen hörde till det förlutna. När man visste att ens Ägg var så trygga som i ett bankvalv och det fanns så mycket besynnerligt att titta på, så blev ruvandet riktigt trevligt. Regniga dagar hade Äggens mor ibland rentav lite långtråkigt för att inte barnen kom till trädgården.

Men inte ens under regniga dagar kunde man påstå att Mary och Colin hade långtråkigt. En morgon när regnet strömmade utan uppehåll och Colin började känna sig en smula otålig över att vara tvungen att ligga kvar på soffan för att han inte vågade stiga upp och gå omkring, fick Mary ett infall.

"Nu när jag är en vanlig pojke", hade Colin sagt, "så är mina ben och armar och hela kroppen så fulla av magi att jag inte kan hålla mig stilla. De vill göra något hela tiden. Vet du Mary, att när jag vaknar på morgonen, och det är alldeles tidigt och fåglarna väsnas där ute och allting riktigt skriker av glädje — också träden och sänt som vi egentligen inte kan höra — så känns det som om jag var tvungen att hoppa upp ur sängen och skrika själv. Och om jag gjorde det, tänk bara, vad som skulle hända!"

Mary fnittrade hejdlöst.

"Syster skulle komma rusande, och mrs Medlock skulle komma rusande, och de skulle vara säkra på att du hade blivit tokig, och så skulle de sticka efter doktorn", sade hon.

Colin fnittrade själv. Han kunde tydligt se deras miner för sig — deras förfäran över utbrottet och deras hjälpsök över att han stod upprätt.

"Jag önskar att min far skulle komma hem", sade han. "Jag vill själv tala om det för honom. Jag tänker alltid på det — men vi kan inte fortsätta på det här viset länge till. Jag står inte ut med att ligga stilla och låsas, och för resten så ser jag annorlunda ut. Om det bara inte regnade i dag."

Det var då som Mary fick sin ingivelse.

Och så kom ögonblicket, det oemotståndliga ögonblicket när ljuden inte längre kunde dämpas. Fötterna sprang allt snabbare — de närmade sig trädgårdsporten — man hörde kraftiga unga andetag och ett vilt utbrott av skratt och rop som inte kunde hållas tillbaka — och porten i muren slogs upp på vid gavel, och en pojke flög ut genom den i full fart och hamnade nästan i armarna på främlingen.

Mr Craven hade brett ut armarna precis i tid för att hindra pojken från att falla som följd av den oväntade sammansstötingen och när han sedan höll honom ifrån sig för att se på honom, flämtade han till av häpnad.

Det var en lång pojke, och vacker. Han strålade av liv, och språngmarschen hade gett honom färg. Han skakade det tjocka håret ur pannan och lyfte sina egendomliga gråa ögon — ögon fulla av pojkeaktigt skratt och omgivna av tjocka svarta ögonfransar. Det var ögonen som kom mr Craven att flämta av häpnad.

"Vem? Vad —? Vem?" stammade han.

Detta var inte vad Colin hade väntat sig — detta var inte vad han hade planerat. Han hade aldrig tänkt sig ett sådant möte. Men ändå — att komma utrusande — att ha vunnit en kapploppning — det kanske var ännu bättre. Han sträckte på sig så mycket han kunde. Mary, som hade sprungit i kapp med honom och som också hade kommit utrusande, tyckte att han lyckades få sig att se längre ut än någonsin, flera centimeter längre.

"Far", sade han, "jag är Colin. Du kan inte tro det. Det kan jag knappast själv. Jag är Colin."

Han förstod inte heller vad fadern menade när han hastigt sade: "I trädgården! I trädgården!"

"Ja", fortsatte Colin. "Det var trädgården som gjorde det — och Mary och Dickon och kräken — och magin. Ingen vet det. Vi höll det hemligt för att tala om det för dig när du kom. Jag är frisk; jag vinner när Mary och jag springer i kapp. Jag ska bli gymnast."

Det lät så likt en frisk pojke när han sade det — rodnande, med ord som snubblade över varandra av iver — att mr Craven skälvde av glädje.

Colin sträckte ut handen och lade den på faderns arm.

"Är du inte glad, far?" slutade han. "Är du inte glad? Jag ska leva evigt, och evigt och evigt!"

Mr Craven lade händerna på pojakens axlar och höll honom fast. Han visste att han inte ens vågade tala på ett ögonblick.

"Ta mig med in i trädgården, min pojke", sade han slutligen. "Och berättat alltsammans."

Och så förde de honom dit in.

Den var en vildmark av höstguld och purpur och blåviolett och

flammande rött, och på var sida stod liljestänglar — liljor som var vita eller vita och rubinröda. Han mindes tydligt när den första hade planterats för att just vid den här tiden på året lysa i sin sanna prakt. Höstrosor klängde och hängde i klungor, och solskenet som gav djupare glans åt höstfärgerna gav en känslan av att stå i ett gyllene tempel. Nykomlingen stod tyst, precis som barnen hade gjort när de kom in i den vågråa trädgården. Han såg sig runt gång på gång.

"Jag trodde att den skulle vara död", sade han.

"Det trodde Mary också först", sade Colin. "Men den fick liv." Sedan slog de sig ner under trädet — alla utom Colin som ville stå medan han berättade sin historia.

Det var det besynnerligaste han hade hört, tänkte Archibald Craven medan pojakens berättelse forlade fram. Mystik och magi och vilda djur, det kusliga nattliga mötet — våren som kom — den våldsamt sårade stoltheten som hade fått den unge rajahn på benen för att trotsa Ben Weatherstaff. Det besynnerliga kamratskapet, skådespelriet, den stora hemligheten som bevarades så omsorgsfullt. Lyssnaren skrattade så han fick tårar i ögonen, och ibland fick han tårar i ögonen när han inte skrattade.

"Nu behöver det inte längre vara någon hemlighet", sade han till slut. "De kommer nog nästan att få slag av förfäran när de ser mig — men jag tänker aldrig sätta mig i den där stolen mera. Jag ska gå tillbaka med dig, far — till huset."

*

Ben Weatherstaffs plikter förde honom sällan bort från trädgården, men nu tog han tillfället i akt att föra grönsaker till köket och låta sig bjudas på ett glas öl av mrs Medlock i tjänarnas rum, så att han var på platsen — som han hade hoppats — när det mest dramatiska som hade hänt under den senaste generationen på Misselthwaite ägde rum.

Genom ett av gårdsfönstren hade man också utsikt över en bit av gräsmattan. Mrs Medlock som visste att Ben Weatherstaff hade kom-